

1 חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002

1. מטרה

חוק זה נועד להסדיר את כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, אשר אינם זכאים למעמד של שבוי מלחמה, בדרך העולה בקנה אחד עם מחויבותיה של מדינת ישראל לפי הוראות המשפט הבינלאומי ההומניטרי.

2. הגדרות

(תיקון התשס"ח)

בחוק זה -

"בית דין צבאי מחוזי", "בית הדין הצבאי לערעורים", "שופט עמית" ו"שופט צבאי-משפטי" - כמשמעותם בחוק השיפוט הצבאי;

"בית הדין הצבאי לביקורת" ² - (בוטלה);

"בית הדין הצבאי לערעורי כלואים" ² - (בוטלה);

"יום הכליאה" - יום מתן הוראת כליאה זמנית או יום הוצאת צו כליאה, לפי סעיף 3, לפי המוקדם מביניהם; "הממונה" - כל אחד מאלה:

(1) קצין צבא הגנה לישראל בדרגת אלוף משנה ומעלה, שהרמטכ"ל או ראש אגף המודיעין של צבא הגנה לישראל הסמיכו לכך;

(2) ראש מחלקת חוקרים בשירות הביטחון הכללי, שראש שירות הביטחון הכללי הסמיכו לכך; "מקום כליאה" - כל אחד מאלה:

(1) ³ מקום שקבע שר הביטחון בצו, לפי הוראות סעיף 3א(ב), לצורך חוק זה;

(2) בית סוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971;

(3) מקום מעצר כמשמעותו בסעיף 7 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996;

(4) בית סוהר צבאי כמשמעותו בסעיף 505 לחוק השיפוט הצבאי;

(5) מקום אחר שנקבע בצו הכליאה או בהוראת הכליאה הזמנית;

"הרמטכ"ל" - ראש המטה הכללי של צבא-הגנה לישראל;

"לוחם בלתי חוקי" - אדם שנטל חלק בפעולות איבה נגד מדינת ישראל, בין במישרין ובין בעקיפין או נמנה עם כוח המבצע פעולות איבה נגד מדינת ישראל שלא מתקיימים לגביה התנאים המקנים מעמד של שבוי מלחמה במשפט הבין-לאומי ההומניטרי, כמפורט בסעיף 4 לאמנת ג'נבה השלישית מיום 12 באוגוסט 1949 ביחס לטיפול בשבוי מלחמה;

"כלוא" - מי שמוחזק מכוח צו כליאה או מכוח הוראת כליאה זמנית, שהוצאו לפי הוראות חוק זה.

3. כליאת לוחם בלתי חוקי

(תיקון התשס"ח)

(א) היה לקצין בדרגת סרן ומעלה ובתפקיד שקבע הרמטכ"ל, יסוד סביר להניח שאדם שהובא לפניו הוא לוחם בלתי חוקי, רשאי הוא להורות על כליאתו עד לקבלת החלטה בדבר הוצאת צו כליאה (בחוק זה - הוראת כליאה זמנית).

(ב) (1) היה לרמטכ"ל יסוד סביר להניח כי כלוא הוא לוחם בלתי חוקי, וכי שחרורו יפגע בביטחון המדינה, רשאי הוא להוציא צו בחתימת ידו, המורה על כליאתו (בחוק זה - צו כליאה), ובלבד שלא יוציא צו כאמור אלא לאחר שניתנה לכלוא הזדמנות להשמיע את טענותיו לפני קצין בדרגת סגן אלוף ומעלה שיסימך הרמטכ"ל לעניין זה.

(2) צו כליאה יכול את הטעמים לכליאה וזאת בלי לפגוע בצורכי ביטחון המדינה.

(3) צו כליאה יכול שיינתן שלא במעמד הכלוא, אך הוא יובא לידיעתו במועד מוקדם ככל האפשר.

(ג) לא הוצא צו כליאה בתוך 96 שעות מעת שניתנה הוראת הכליאה הזמנית או החליט הרמטכ"ל שלא להוציא צו כליאה אף לפני תום 96 השעות האמורות, ישוחרר הכלוא, אלא אם כן קיימת עילה אחרת למעצרו לפי כל דין.

3. החזקה במקום כליאה

(תיקון התשס"ח)

(א) לוחם בלתי חוקי שהוצא נגדו צו כליאה או שניתנה לגביו הוראת כליאה זמנית, יוחזק במקום כליאה, ואולם לא יוחזק לוחם בלתי חוקי במקום כליאה כאמור בפסקה (5) להגדרה "מקום כליאה" לתקופה העולה על 14 ימים.

(ב) ⁴שר הביטחון רשאי לקבוע, בצו, מקום כליאה לצורך חוק זה.

4. ביטול צו הכליאה

(תיקון התש"ע)

סבר הרמטכ"ל, בכל עת לאחר מתן צו הכליאה, כי לא מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 3(ב)(1), או שישנם טעמים מיוחדים המצדיקים את שחרורו של הכלוא, יורה על ביטול צו הכליאה.

5. ביקורת שיפוטית

[תיקונים: התשס"ח, התש"ע]

(א) כלוא יובא לפני שופט בית המשפט המחוזי לא יאוחר מ-14 ימים מיום הכליאה; מצא שופט בית המשפט המחוזי כי לא מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 3(ב)(1) יבטל את צו הכליאה.

(א1) כלוא שהובא לפני שופט כאמור בסעיף קטן (א) בעת שנמנעה ממנו פגישה עם עורך דין, יובא לפני השופט בשנית בסמוך לאחר שהחליט הממונה או בית המשפט, לפי העניין, כי אין למנוע עוד מהכלוא להיפגש עם עורך דין, בהתאם להוראות סעיף 6, אם ביקש זאת הכלוא או עורך דינו.

(ב) לא הובא הכלוא לפני בית המשפט המחוזי ולא הוחל בדיון לפניו בתוך 14 ימים מיום הכליאה, ישוחרר הכלוא, זולת אם קיימת עילה אחרת למעצרו לפי כל דין.

(ג) אחת לשישה חודשים מיום הוצאת הצו לפי סעיף 3(ב)(1) יובא הכלוא לפני שופט של בית המשפט המחוזי; מצא בית המשפט, כי אין בשחרורו כדי לפגוע בביטחון המדינה או כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים את שחרורו, יבטל את צו הכליאה.

(ד) החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף זה ניתנת לערעור בתוך 30 ימים לפני בית המשפט העליון שידון בערעור בן יחיד; לבית המשפט העליון יהיו כל הסמכויות שהוענקו לבית המשפט המחוזי לפי חוק זה.

(ה) בהליכים לפי חוק זה מותר לסטות מדיני הראיות, מטעמים שיירשמו; בית המשפט רשאי לקבל ראיה, אף שלא בנוכחות הכלוא או בא כוחו או בלי לגלותה להם אם, אחרי שעיין בראיה או שמע טענות, אף שלא בנוכחות הכלוא או בא כוחו, שוכנע שגילוי הראיה לכלוא או לבא כוחו עלול לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון הציבור; הוראה זו אינה גורעת מכל זכות שלא למסור ראיה לפי פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

(ו) הדין בהליכים לפי חוק זה יתקיים בדלתיים סגורות אלא אם כן קבע בית המשפט הוראה אחרת לענין זה.

6. פגישה עם עורך דין וייצוג הכלוא

(תיקון התשס"ח)

(א) הכלוא רשאי להיפגש עם עורך דין במועד המוקדם האפשרי שבו ניתן לקיים את הפגישה בלי לפגוע בצרכי בטחון המדינה, אך לא יאוחר מתום שבעה ימים מיום הכליאה.

(א1) הממונה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין בתוך פרק הזמן האמור בסעיף קטן (א), אלא במועד מאוחר יותר, אם סבר שהדבר דרוש למניעת פגיעה בביטחון המדינה או כדי לשמור על חיי אדם, ובלבד שהפגישה לא תידחה מעבר לעשרה ימים מיום הכליאה; החלטת הממונה לפי סעיף קטן זה תהיה מנומקת ובכתב, והכלוא רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי, שידון בערעור בדין יחיד.

(א2) שופט בית המשפט המחוזי רשאי, לפי בקשה שהוגשה לו באישור היועץ המשפטי לממשלה, להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א1), אם מצא כי התקיימה עילה מהעילות האמורות בסעיף הקטן האמור, ובלבד שסך כל תקופות הדחיה של פגישת הכלוא עם עורך דין לא יעלו על 21 ימים מיום הכליאה.

(א3) על החלטות בית המשפט המחוזי לפי סעיפים קטנים (א1) או (א2) ניתן לערער לפני בית המשפט העליון, שידון בערעור בדין יחיד.

(א4) החליט בית המשפט המחוזי לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א1) או דחה בקשה שהוגשה לפי סעיף קטן (א2), והודיע נציג המדינה במעמד מתן החלטה כי בכונת המדינה לערער עליה, רשאי בית המשפט לצוות על השהיית פגישת הכלוא עם עורך דין לתקופה שלא תעלה על 48 שעות לצורך הגשת הערעור; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות.

(א5) הדיון בערעור או בבקשה לפי סעיפים קטנים (א1) עד (א3) יתנהל במעמד צד אחד בלבד, אלא אם כן ציווה בית המשפט כי הדיון יתקיים בנוכחות הכלוא.

(א6) הודעה על החלטה בדבר דחיית פגישה של כלוא עם עורך דין כאמור בסעיף זה ועל זכותו לערער עליה, תימסר לכלוא בהקדם האפשרי, אלא אם כן הורה הממונה או בית המשפט, לפי העניין, לדחות את מסירת ההודעה לכלוא למועד אחר, אם סבר כי קיים חשש שמסירת ההודעה תסכל את מטרת דחיית הפגישה.

(א7) חדלו להתקיים הטעמים שבשלהם נדחתה הפגישה עם עורך דין, יורשה הכלוא להיפגש עם עורך דין במועד המוקדם האפשרי.

(ב) שר המשפטים רשאי, בצו, להגביל את זכות הייצוג בהליכים לפי חוק זה למי שאושר באישור בלתי מסויג לשמש סניגור בבתי הדין הצבאיים לפי הוראת סעיף 318(ג) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

(ג) ראה שופט בית המשפט המחוזי כי כלוא שהובא לפניו אינו מיוצג, יודיע לו על זכותו לייצוג על ידי עורך דין בהליכים לפי חוק זה, ואם ביקש זאת הכלוא, רשאי בית המשפט למנות לו עורך דין לשם ייצוגו כאמור לפי חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.

7. חזקה

לענין חוק זה, יראו אדם שנמנה עם כוח המבצע פעולות איבה נגד מדינת ישראל או שנטל חלק בפעולות איבה של כוח כאמור, בין במישרין ובין בעקיפין, כמי ששחררו יפגע בבטחון המדינה כל עוד לא תמו פעולות האיבה של אותו כוח נגד מדינת ישראל, וזאת כל עוד לא הוכח אחרת.

8. קביעה בענין פעולות איבה

קביעתו של שר הבטחון, בתעודה החתומה בידיו, כי כוח מסוים מבצע פעולות איבה נגד מדינת ישראל או כי תמו או טרם

תמו פעולות האיבה של אותו כוח נגד מדינת ישראל, תשמש הוכחה בכל דיון משפטי, אלא אם כן יוכח ההיפך.

9. הליכים פליליים

(תיקון התשס"ח)

- (א) ניתן לנקוט נגד לוחם בלתי חוקי הליך פלילי לפי כל דין.
(ב) הרמטכ"ל רשאי להורות בצו על כליאתו של לוחם בלתי חוקי לפי סעיף 3, גם אם ננקט נגדו הליך פלילי על פי כל דין.

10. תנאי כליאה

- (א) כלוא יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו.
(ב) תנאי הכליאה של כלואים ייקבעו על ידי שר הבטחון בתקנות.

10א.

הכרזה על שינויים בתחולת הוראות החוק

5

(תיקונים: התשס"ח, התש"ע, התשע"ו, התשפ"ד)

(א) נמסרה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת (בסעיף זה - הוועדה), הודעה על החלטה לפתוח במלחמה, לנקוט פעולה צבאית משמעותית או לנקוט פעולות צבאיות אחרות לפי סעיף 40(ג) לחוק-יסוד: הממשלה (בסעיף זה - חוק היסוד), רשאית הממשלה להכריז כי המלחמה, הפעולה הצבאית המשמעותית או הפעולות הצבאיות האחרות מצריכות תחולה של הוראות החוק המנויות בפסקאות ששלהלן, בשינויים המפורטים בהן; הכריזה הממשלה כאמור, יחולו הוראות אלה לענין לוחמים בלתי חוקיים שנכלאו במהלך המלחמה, הפעולה הצבאית המשמעותית או הפעולות הצבאיות האחרות כאמור:

(1) $\frac{6}{-}$ הסמכויות הנתונות בסעיפים 3(ב), 4 ו-9(ב) לרמטכ"ל, יהיו נתונות לקצין בדרגת תת-אלוף, שהרמטכ"ל הסמיכו לכך;

(2) הסמכויות הנתונות בסעיף 3(ב) לקצין בדרגת סגן אלוף, יהיו נתונות לקצין בדרגת סרן;

(2א) $\frac{7}{-}$ הסמכויות הנתונות בסעיף 6(א1) ו-6(א) לממונה יהיו נתונות גם לקצין בדרגת סגן אלוף שהרמטכ"ל או ראש אגף המודיעין של צבא הגנה לישראל הסמיכו לכך, ולראש צוות חוקרים בשירות הביטחון הכללי שראש שירות הביטחון הכללי הסמיכו לכך;

(3) $\frac{8}{-}$ בסעיף 3(ג), במקום "96 שעות" יקראו "שבעה ימים" ובמקום "96 השעות האמורות" יקראו "שבעת הימים האמורים".

(4) $\frac{9}{-}$ בסעיף 5, במקום "מ-14 ימים" יבוא "מ-75 ימים" ובמקום "14 ימים" יקראו "75 ימים";

(5) $\frac{9}{-}$ בסעיף 6 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "שבעה ימים" יקראו "30 ימים";

(ב) בסעיף קטן (א1), במקום "לעשרה ימים" יקראו "ל-75 ימים";

(ג) בסעיף קטן (א2) במקום "21 ימים" יקראו "90 ימים";

(6) $\frac{9}{-}$ דיונים לפי סעיפים 5 ו-6 יתקיימו שלא בנוכחות הכלוא אלא בהשתתפותו בדרך של היוועדות חזותית,

ויחולו לענין זה הוראות סעיפים 15 ו-16 לחוק קיום דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: על אף האמור בסעיף 15(ב)(2) לחוק האמור, אם הכלוא אינו מיוצג, ניתן לקיים את הדיון בלא נוכחות בא כוחו; אין בהוראות

פסקה זו כדי לגרוע מהוראות סעיף 5(ה) לעניין קיום דיון שלא בנוכחות הכלוא או בא כוחו, ומהוראות סעיף 6 לעניין הסמכות להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין.

(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), אצלה הממשלה את סמכותה להחליט על פתיחה במלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית, לוועדת שרים, כאמור בסעיף 40(א1) לחוק היסוד, וועדת השרים האמורה הפעילה את סמכותה והודעה על כך נמסרה לוועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת כאמור בסעיף 40(ג) לחוק היסוד, רשאית ועדת השרים להכריז כאמור בסעיף קטן (א).

(ב) הכרזה לפי סעיף קטן (א) או (א1) תובא, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות מעת שניתנה, לאישור הוועדה; הוועדה רשאית לאשר את ההכרזה, לקצר את תקופתה או לא לאשרה; תוקפה של הכרזה כאמור יפקע כעבור חמישה ימים מיום שניתנה, אם לא אושרה בידי הוועדה קודם לכן; במניין השעות והימים לפי סעיף זה לא יבואו בחשבון שבתות ומועדים. (ג) תוקפה של הכרזה שאושרה לפי סעיף קטן (ב) יפקע כעבור שלושה חודשים מיום שניתנה או במועד מוקדם יותר שנקבע בהכרזה או שנקבע באישור הוועדה; הממשלה או ועדת השרים, לפי העניין, רשאיות, באישור הוועדה כאמור בסעיף קטן (ב), להאריך את תוקפה של ההכרזה מזמן לזמן לתקופות שלא יעלו על שלושה חודשים בכל פעם, כל עוד מתקיימות המלחמה, הפעולה הצבאית המשמעותית או הפעולות הצבאיות האחרות כאמור בסעיף קטן (א) או בתוך 30 ימים לאחר סיומן.

10ב

-

10ד.

(בוטלו).

11. אצילת סמכויות

(תיקון התשס"ח)

(א) הרמטכ"ל רשאי לאצול מסמכויותיו על פי חוק זה לקצין בדרגת אלוף שיקבע. (ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול את סמכותו לפי סעיף 6(א2), לפרקליט המדינה, למשנה לפרקליט המדינה או לפרקליט מחוז.

12. הוראות מעבר

(א) הוראות חוק זה יחולו גם על לוחם בלתי חוקי, המוחזק בידי רשויות המדינה ביום תחילתו. (ב) כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 10(ב), יחולו על כליאתם של כלואים תקנות סמכויות שעת חירום (מעצרים) (תנאי החזקה במעצר מינהלי), התשמ"א-1981.

13. ביצוע ותקנות

(א) שר הביטחון ממונה על ביצועו של חוק זה. (ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בהליכים לפי חוק זה.

בנימין בן

אליעזר

ראש

הממשלה

שר

הביטחון

משה קצב

אברהם

בורג

נשיא

המדינה

יושב ראש

הכנסת

[1].ס"ח 1834, התשס"ב (14.3.2002), עמ' 192.

תיקונים: ס"ח 2178, התשס"ח (7.8.2008), עמ' 828. הצ"ח - ממשלה 375, התשס"ח, עמ' 474;

ס"ח 2254, התש"ע (28.7.2010), עמ' 634. הצ"ח - ממשלה 487, התש"ע, עמ' 436;

ס"ח 2540, התשע"ו (28.3.2016), עמ' 651. הצ"ח - ממשלה 785, התשע"ג, עמ' 1092;

ס"ח 3130, התשפ"ד (18.12.2023), עמ' 302. הצ"ח - ממשלה 1690, התשפ"ד, עמ' 382;

ס"ח 3203, התשפ"ד (7.4.2024), עמ' 780 [התשפ"ד (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1731, התשפ"ד, עמ' 730.

[2]. ההגדרות "בית הדין הצבאי לביקורת" ו"בית הדין הצבאי לערעורי כלואים" תעמודנה בתוקפן למשך שנתיים, עד ליום 6.8.2010.

3. ראו צו שפורסם בק"ת 7399, התשע"ד, עמ' 1530 (ת"ט בק"ת 7400, התשע"ד, עמ' 1542) המגדיר את מחנה "שדה תימן" כמקום כליאה למשך 6 שבועות מיום 22.7.14 (מבצע "צוק איתן"), וצו דומה לגבי אותו המחנה עד יום 29.2.24 (מבצע "חרבות ברזל") בק"ת 10809, התשפ"ד, עמ' 80 ובק"ת 10988, התשפ"ד, עמ' 900. בק"ת 11173, התשפ"ד, עמ' 1816 ובק"ת 11279, התשפ"ד, עמ' 2466, הוגדרו המחנות "שדה תימן", "עופר" ו"ענתות" עד יום 9.8.24.

1. ראו הכרזות על מקום כליאה בהערה להגדרה "מקום כליאה" בסעיף 1.

[3]. הכרזות עפ"י סעיף 10א (עד יום 9.7.24) פורסמו ב"פ 11698, התשפ"ד, עמ' 464; י"פ 11740, התשפ"ד, עמ' 732; ת"ט ב"פ 11764, התשפ"ד, עמ' 904; י"פ 11986, התשפ"ד, עמ' 2716; י"פ 12288, התשפ"ד, עמ' 7148.

[4]. ההתייחסות לסעיף 9(ב) בסעיף 10א(א)(1) - תקפה מיום 18.12.23 עד יום 31.7.24.

[5]. פסיקה 10א(א)(2) תקפה מיום 18.12.23 עד יום 31.7.24.

1. בתקופה מיום 18.12.23 עד יום 31.7.24 יראו כאילו בס"ק 10א(א)(3) - במקום "שבעה" יבוא "45", במקום "שבעת" יבוא "45" ובסופה יבוא "ואולם, על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראת כליאה זמנית לא תעמוד בתוקפה לתקופה העולה על 30 ימים אלא אם כן ניתנה או הוארכה על ידי קצין בדרגת רב-סרן ומעלה".

[6] ס"ק 10א(א)(4), (5) ו-(6) תקפים מיום 18.12.23 עד יום 31.7.24.

//